

In memoriam

Zemřel autor Zmizelého zápisníku

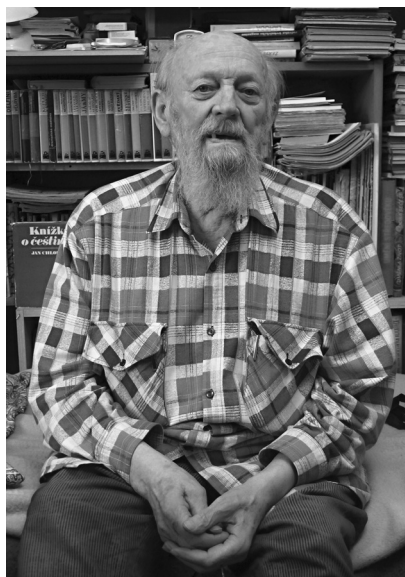
Dne 31. ledna 2015 zemřel ve Vyškově dramatik, satirik, humorista, textař a překladatel, ale také moderátor, rozhlasový hlasatel, dramaturg, příležitostný režisér a zpěvák Ing. VLADIMÍR FUX. Narodil se 13. července 1928 v Ostravě, v poslední době žil v Lulči, rozhodující a nejdelší část života však strávil v Brně.

Po maturitě na gymnáziu (1947) studoval Vladimír Fux dva roky ve svém rodišti na Vysoké škole báňské, ale potom přešel na brněnské Vysoké učení technické. Část brněnské techniky se v roce 1951 změnila ve Vojenskou technickou akademii, na níž budoucí spisovatel dostudoval a v roce 1952 získal titul inženýra chemie. Čtyři léta pak působil na vojenské akademii v hodnosti důstojníka z povolání jako pedagog. Jeho oborem byla nauka o výbušninách, sám se označil za „průměrného výbušninaře“. Přírodní vědy a technické obory sice sledoval po celý život, ale už od studentských let ho nejvíc zajímala spisovná i hovorová čeština a spolu s ní také cizí jazyky, jazyková komika a humor vůbec.

V roce 1956 se Fux rozhodl odejít do civilu. Po krátké etapě, kdy byl textařem na volné noze, se v roce 1958 stal pracovníkem Československého rozhlasu Brno, nejprve jako člen redakce regionálního zpravodajství, pak jako knihovník a posléze hlasatel. Vystupoval také v kině Jalta v úspěšném kabaretu, jehož členové o něco později vytvořili základ souboru satirického divadla Večerní Brno. A brzy nato už Fux patřil ke kmenovým autorům tohoto divadla, které plodně navázalo na tradice předválečného Osvobozeného.

Stejně jako kdysi Voskovec a Werich uměli i brněnští autoři a herci říkat prostřednictvím parafrází historických, exotických nebo pohádkových námětů pravdu o současnosti. Zatímco pražský Semafor rozvíjel zejména hudební tradice Osvobozeného divadla, přišlo Brno se zbrusu novými satirickými komediemi. Stojí za zmínku, že v době, kdy se léčil v Brně, navštívil Jan Werich premiéru Černíkova pásma parodií *Revolver a polibky* a představení nadšeně pochválil. Jak později napsal divadelní kritik Vladimír Just, Brno bylo tehdy hlavním městem moderního jevištního humoru a satiry.

Na tom, že představení Večerního Brna byla na domácí scéně i na zájezdech vyprodána, se Fux podílel v letech 1962–1965 také jako dramaturg. V roce 1960 byl spolu s Miroslavem Skálou autorem satirické féerie *Pozor, hodný pes*, v roce 1962

uvedlo divadlo jeho samostatnou hru *Hamlet IV. aneb Cirkus Elsinor* (znovu uvedena 1989). Velmi úspěšná komedie *Drak je drak aneb Jak Žužliční k rozumu přišli* (1963) byla dokonce dílem trojice autorů – Vladimíra Fuxe, Miroslava Skály a Vlastimila Pantůčka. V roce 1963 měla premiéru také hra *Akce H aneb Město má žízeň*, kterou napsali Vladimír Fux a Lubomír Černík. Stejně jako *Draka* i *Akci H* (a vrcholnou hru této satirické linie, Uhdeho *Krále Vávru* z roku 1964) režíroval tehdejší umělecký šéf divadla Evžen Sokolovský. V březnu 1965 byla uvedena Fuxova hra *...alias odyssea*, jejímž spoluautorem byl Augustin Kneifel. Stejně jako v některých dalších inscenacích Večerního Brna zpívala v ní Ljuba Hermanová, která se tehdy dokonce do Brna na čas přestěhovala. Po druhé byla *Odyssea* uvedena v roce 1969.

V polovině šedesátých let se Fux vrátil do rozhlasu. Stal se členem tehdy výborně obsazené hudební redakce, v níž měl na starosti mluvené slovo a zpívané texty. Za normalizace sdílel Vladimír Fux osud stovek a tisíců pracovníků v kultuře a školství, kteří se aktivně postavili za demokratizaci společenského života (tehdy se metaforicky označovala jako „socialismus s lidskou tváří“). Posléze opustil práci v rozhlasu, kterou měl rád, a byl potom až do důchodového věku pracovníkem geoprůzkumu družstva Stavba Brno – zabýval se pokusným čerpáním vody, bydlel v podnikových maringotkách a ve volném čase se věnoval, jak sám napsal, „textařině a překladům“.

Po sametové revoluci vydal Fux v roce 1997 knížku *Z českých luhů do háje*, což jsou humorné fejetony o češtině a o tom, jak se svým rodným jazykem zacházíme. Významnou knihou je sborník statí *Bylo, nebylo – Satirické divadlo Večerní Brno*

1959–1992 (1999), který Fux spolu s Vladimírem Stejskalem redigoval. Až do konce svého života byl aktivně činný – začátkem dubna 2014 například připravil pro brněnský Památník Jiřího Mahena pořad z Hrabalových povídek, doplněný nahrávkou, v níž jednu ze dvou rolí rozhlasové dramatizace hrál sám Fux. Velkou práci odvedl jako překladatel a textař písní v hudebně dramatických dílech, jako jsou muzikály, hudební komedie a operety. Operní libreta překládal na objednávku brněnské Miniopery a Komorní opery JAMU.

Čtenáři našeho časopisu Fuxe důvěrně poznali ze vzpomínkových fejetonů, které vycházely ve všech číslech ročníků 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014. Koncem roku 2009 jsme se na Fuxe obrátili s nabídkou, zda nechce vystřídat skladatele Pavla Blatného a podělit se se čtenáři o své vzpomínky a úvahy. Fux nabídku rád přijal a výsledkem byl seriál *Zmizelý zápisník*, ukončený v posledním čísle loňského ročníku dnes smutně znějícím titulkem *Eště jednu na rozchodní*.

Ve čtvrtek 12. února byl po skončení večerního představení v Divadle Bolka Polívky (bývalém Večerním Brně) uspořádán vzpomínkový večer, věnovaný památce Vladimíra Fuxe. Fuxovi přátelé a členové souboru bývalého Večerního Brna přistupovali jeden po druhém k mikrofону a vzpomínali na dobrého a vzdělaného člověka, který nikdy nikoho neurazil, uměl hasit konflikty a jehož měli všichni spolupracovníci rádi. Ve druhé části večera byl promítnut dokumentární film o historii divadla Večerní Brno, v němž Fux vystupoval v roli komentátora a vzpomínajícího pamětníka.

24. února 2015

J. Rambousek

Autorka fotografie:

doc. PhDr. Alena Blažejovská